

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 29/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Petrasova Legal s.r.o., Kmeťovo námestie 4, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9CdoPr/9/2023 z 27. februára 2024 a postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 14 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 27. februára 2024 a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a priznať jej finančné zadost'učinenie vo výške 16 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva, že v konaní vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 7C/11/2010 sa sťažovateľka domáhala proti žalovanému určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhrady mzdy. Okresný súd v poradí druhým medzitýmny rozsudkom č. k. 7C/11/2010-818 zo 17. marca 2017 určil, že výpoveď z 23. marca 2019, ktorú dal sťažovateľke žalovaný, je neplatná. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom sp. zn. 16CoPr/4/2017 z 23. mája 2019 medzitýmny rozsudok okresného súdu potvrdil a opravným uznesením sp. zn. 16CoPr/4/2017 z 27. augusta 2019 opravil chyby v písaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti. Okresný súd následne rozsudkom č. k. 7C/11/2010-1418 z 15. októbra 2020 v spojení s doplnčacím rozsudkom č. k. 7C/11/2010-1518 zo 7. apríla 2022 uložil povinnosť žalovanému zaplatiť do rúk sťažovateľky náhradu mzdy za mesiace júl 2009 až júl 2019 okrem septembra

a októbra 2013 v tam uvedených sumách spolu s úrokom z omeškania z jednotlivých súm od 23. októbra 2016 do zaplatenia (výrok I) a zároveň uložil žalovanému povinnosť nahradiť sťažovateľke trovy konania v rozsahu 100 % v súdom určenej lehote (výrok II). Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp.zn. 16CoPr/2/2022 z 23. februára 2023 tak, že I. rozsudok okresného súdu vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť sťažovateľke náhradu mzdy za mesiace júl 2009 až júl 2013 s príslušenstvom v časti o povinnosti zaplatiť istinu – náhradu mzdy potvrdzuje, II. vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť sťažovateľke náhradu mzdy za mesiac august 2013 mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľke náhradu mzdy za mesiac august do 27. augusta 2013 v sume 911,83 eur, III. rozsudok okresného súdu vo zvyšku mení tak, že žalobu zamietla, IV. dopĺňací rozsudok okresného súdu č. k. 7C/11/2010-1518 zo 7. apríla 2022 ostáva nedotknutý, V. rozsudok okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v konaní o neplatnosť výpovede vo výške 100 %, o ktorej rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia súd prvej inštancie samostatným uznesením, VI. žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v konaní o náhradu mzdy, VII. žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania o náhradu mzdy.

3. Proti rozsudku krajského súdu z 23. februára 2023, v rozsahu jeho výrokov III až VI, t. j. vo výrokoch, ktorými bol rozsudok okresného súdu vo zvyšku zmenený a žaloba zamietnutá, dopĺňajúci rozsudok okresného súdu zostal nezmenený, a výrokoch o náhrade trov konania, podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila s poukazom na § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Sťažovateľka považovala rozsudok krajského súdu, poukazujúc na opomenutie posúdenia rozhodujúcich skutočností z hľadiska pokračovania jej diskriminácie aj po jej návrate do zamestnania, za nepreskúmateľný a zmätočný. Najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie v danej veci smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho podľa § 447 písm. c) a f) CSP odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania a postupu, ktorý jeho vydaním predchádzal, podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Najvyšší súd *„bagatelizovaním ochrany pred diskrimináciou porušil základné právo sťažovateľky garantovanej článkom 12 Ústavy SR.“* Krajský súd spolu s najvyšším súdom odmietli nárok sťažovateľky na náhradu mzdy prejednať z titulu diskriminácie, tvrdiac, že ide výlučne o nárok podľa Zákonníka práce. V konaní o náhradu mzdy bolo na súde prvej inštancie preukázané, že v prvom období prebiehalo konanie o určenie neplatnosti výpovede spojenej s diskrimináciou z dôvodu individuálneho pochybenia žalovaného (pri organizačnej zmene žalovaný postupoval inak u mužského kolegu a inak u sťažovateľky) a v konaní vedenom od roku 2013 žalovaný postupoval tak, že určitá skupina zamestnancov mužského pohlavia, ktorá tiež vykonávala pedagogickú činnosť (ako nevyhnutnú súčasť vedeckovýskumných úloh žalovaného), mohla mať prispôbený pracovný čas u žalovaného, ale na žiadosť sťažovateľky o úpravu jej pracovného času tak, aby mohla pracovať podobne ako jej mužskí kolegovia, ktorí boli tiež pedagógmi aj na univerzitách, nikto z nadriadených žalovaného nereagoval. Napadnuté uznesenie sa podľa sťažovateľky javí ako

rozporné s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie v oblasti diskriminácie, konkrétne v právnej veci C-624/19 známej ako Tesco Stores Ltd, v ktorej je skutkový stav obdobný ako vo veci sťažovateľky. Sťažovateľka sa domnieva, že rozsudok v uvedenej veci by sa mal uplatňovať na analýzu hmotnoprávných podmienok podľa § 40 ods. 9 Zákonníka práce v priamej súvislosti s § 2a ods. 2, 3 a 6 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov.

b) Namíeta extrémnu dĺžku napadnutého konania, v ktorom stav právnej neistoty sťažovateľky trvá bez jej zavinenia viac ako 10 rokov, pričom vec má pre sťažovateľku mimoriadny význam. Vec, ktorá bola predmetom napadnutého konania, je po právnej a skutkovej stránke jednoduchá. Ide o porovnanie platových a časových pracovných podmienok s inými zamestnancami žalovaného, ktorí rovnako ako sťažovateľka vykonávali pedagogickú činnosť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a zákazu diskriminácie (čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 14 dohovoru) napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote:

6. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že popri uvedení petitu je ďalšou povinnosťou sťažovateľa, aby svoju ústavnú sťažnosť náležite odôvodnil, t. j. aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Nedostatok odôvodnenia sťažnosti vyvoláva významné procesné dôsledky (I. ÚS 173/2022).

7. Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na lehoty uvedené v zákone. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž ani v týchto prípadoch postup dotknutého orgánu verejnej moci nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 280/2020). Pre posúdenie prípadných prietáhov v konaní orgánu verejnej moci sa preto o to viac vyžaduje náležité odôvodnenie ústavnej sťažnosti a chronologický opis (aspoň čiastočný) skutkového stavu, ktorý by ústavnému súdu už po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti umožnil vytvoriť si základnú predstavu o spôsobe vedenia napádaného konania (I. ÚS 266/2021, I. ÚS 172/2022, I. ÚS 405/2022, IV. ÚS 591/2024).

8. Sťažovateľ musí vysvetliť, v čom vidí porušenie základného práva alebo slobody, ktoré boli podľa jeho názoru konkretizovaným zásahom orgánu verejnej moci porušené. Takto formulovaná požiadavka odzrkadľuje potrebu dôsledného odlíšenia úlohy ústavného súdu od úloh iných orgánov verejnej moci (predovšetkým všeobecných súdov). Kým totiž všeobecné súdy prioritne chránia subjektívne práva fyzických osôb a právnických osôb plynúce zo zákonných, prípadne od zákona

odvodených právnych predpisov, *vice versa* ústavný súd je v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy povolaný na ochranu tých subjektívnych práv, ktoré sú ako základné práva a slobody zakotvené v ústave alebo kvalifikovaných medzinárodných zmluvách. Je nevyhnutné, aby odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovalo vysvetlenie ústavných požiadaviek, s ktorými namietaný postup orgánu verejnej moci koliduje, a pritom musí byť preukázané, do akej miery rozporovaný postup štátneho orgánu zasahuje do označených práv sťažovateľa (m. m. rozhodnutie Spolkového ústavného súdu Spolkovej republiky Nemecko sp. zn. 1 BvR 1584/10 z 24. 8. 2010, odsek 3; rozhodnutie Spolkového ústavného súdu Spolkovej republiky Nemecko sp. zn. 1 BvR 2214/19 z 10. 12. 2019, odsek 13; I. ÚS 708/2022).

9. Vzhľadom na obsah sťažovateľkou predloženej ústavnej sťažnosti musí ústavný súd konštatovať, že ňou predložená „argumentácia“ sa obmedzuje len na strohé a všeobecné konštatovanie o extrémnej dĺžke napadnutého konania, ktoré trvá viac ako 10 rokov, no bez uvedenia konkrétnych skutočností umožňujúcich reálne posúdenie ich negatívneho materiálneho dopadu na sťažovateľku, čo neumožňuje v takejto forme ústavnému súdu objektívne posúdiť možnosť porušenia, resp. intenzitu zásahu do jej práva na konanie bez zbytočných prietáhov. Na tomto mieste je dôvodné pripomenúť, že iba samotné ohraničenie doby trvania napadnutého konania numerickým vyjadrením samo osebe nemôže byť relevantnou okolnosťou, ktorá by ústavný súd viedla k rozhodnutiu o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a eventuálne k vysloveniu porušenia základného práva sťažovateľky na prejednanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 18/2021, I. ÚS 622/2023).

10. Sťažovateľka (zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom) zároveň v ústavnej sťažnosti ani len jasne (chronologicky) nevymedzila postup a vykonané úkony (či už najvyššieho súdu, ale aj sporových strán) v napadnutom konaní. Z obsahu ústavnej sťažnosti teda nie je jednoznačne zrejmé, akým presne špecifikovaným postupom najvyššieho súdu (a najmä za akých konkrétnych okolností prípadu) v napadnutom konaní mali byť porušené sťažovateľkou uvedené práva. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti je kritériom klasifikačným, nie kvalitatívnym. Kritika právnych záverov všeobecných súdov pri poskytovaní ochrany „zákonným“ subjektívnym právam účastníkov konania musí mať v ústavnej sťažnosti nevyhnutné prepojenie na základné práva a slobody sťažovateľov, a to nielen na úrovni návrhu na rozhodnutie vo veci samej, ale aj v rovine odôvodnenia ústavnej sťažnosti (III. ÚS 463/2018).

11. Ústavný súd v prípade sťažovateľky nepristúpil k výzve na odstránenie zisteného nedostatku ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pretože zistený rozsah nedostatkov zákonom predpísaných náležitostí, aký vyplýva z ústavnej sťažnosti sťažovateľky, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Označené ustanovenie zákona totiž slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu, nie však jeho samotnej podstaty (m. m. I. ÚS 185/2021 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 81). Na taký účel slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z publikovanej judikatúry jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom ustanovených náležitostí podaní účastníkov konania (napr. I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010, I. ÚS 280/2020). Bolo by neakceptovateľné, ak by ústavný súd

suploval úkony právnej služby povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom (m. m. I. ÚS 272/2023, I. ÚS 622/2023, I. ÚS 561/2024, IV. ÚS 563/2024).

12. Vzhľadom na uvedené a v spojení s § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde preto ústavný súd konštatuje nedostatočnosť odôvodnenia ústavnej sťažnosti sťažovateľky, čo je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom.

III.2. K namietanému porušeniu zákazu diskriminácie:

13. V súvislosti s tvrdným porušením čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy ústavný súd pripomína svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej zásady uvedené v čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy v súhrne vyjadrujú podstatu základných práv ako prirodzených práv a zároveň majú aj univerzálny charakter. Sú to ústavné direktívy adresované predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov. Vzhľadom na tieto znaky nemôžu byť zásadne priamo aplikovateľné v individuálnych záležitostiach (I. ÚS 59/97, I. ÚS 8/97, PL. ÚS 14/98, III. ÚS 383/2016). Ústavný súd preto konštatuje, že čl. 12 ústavy nemožno považovať za základné právo, ktoré podlieha samostatnej ochrane prostredníctvom inštitútu sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto jeho prípadné porušenie môže posudzovať len v spojení s namietaným porušením základných práv (II. ÚS 269/2019, III. ÚS 696/2022). Rovnako i zákaz diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru má vo vzťahu k ostatným právam garantovaným dohovorom akcesorický charakter, a preto sa porušenia tohto zákazu možno domáhať len v súvislosti s porušením iného práva podľa dohovoru (III. ÚS 453/2023). Sťažovateľka však vo svojej argumentácii vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu nesubstancuje porušenie žiadneho z hmotných práv podľa ústavy či dohovoru. Z tohto dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

14. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uplatnenými návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu